

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.VI.37.169/2022/6.

A tanács tagjai: Dr. Kurucz Krisztina a tanács elnöke
Dr. Bernáthné dr. Kádár Judit előadó bíró
Dr. Vitál-Eigner Beáta bíró

A felperes: felperes1
cím1

A felperes képviselője: Dr. Muhi Erika ügyvéd
cím2

Az alperes: Budapest Főváros Kormányhivatala
cím3

Az alperes képviselője: Dr. Cziráky Gábor kamarai jogtanácsos

A per tárgya: anyakönyvi ügyben indult közigazgatási jogvita

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A felülvizsgálati kérelemmel támadott határozat száma: Fővárosi Törvényszék 2021. november 25. napján kelt 11.K.705.477/2021/3. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 11.K.705.477/2021/3. számú ítéletét hatályában fenntartja.
Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 20.000 (azaz húszezer) forint felülvizsgálati perköltséget.

A felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.
Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 2019. március 14. napján lakóhelyén: településen működő magyar külképviselet útján az alpereshez címzett kérelmében - transzszexualizmusra hivatkozással – az anyakönyvben szereplő születési nemének férfiről nőre, valamint V utónevének L utónévre történő megváltoztatását kérte. Kérelméhez csatolta a ... Bíróság 2017. augusztus 28-án jogerőre emelkedett 10422330-44,2017.8.26.0002. számú ítéletét, mely engedélyezte a felperes nemének férfiről nőre, nevének L névre módosítását, továbbá úgyszintén országban - hiteles magyar fordítással ellátott – D. M. által kiállított pszichiátriai szakvéleményt.

[2] Az alperes 2020. június 24. napján kelt BP/A/32.693-2/2020. számú határozatával a kérelmet elutasította. Indokolása szerint az anyakönyvezési feladatok ellátásának részletes szabályairól szóló 429/2017. (XII. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm.r.) 7. §-a szerint a nem- és névváltoztatáshoz szükséges a felperes nemének, illetve utónevének módosítását engedélyező anyakönyvi szerv értesítése, azonban a felperes által megküldött iratanyagban ez nem volt fellelhető. Megkeresésükre a Névváltoztatási és Anyakönyvi Osztály úgy nyilatkozott, hogy a nem- és utónév megváltoztatásához szükséges értesítést nem áll módjukban kiállítani, így okiratok hiányában a felperes kérelmet teljesíteni nem tudta.

[3] A felperes keresettel támadta az alperes határozatát. Előadta, hogy transznemű, a születésekor az anyakönyvben bejegyzett nemével nem azonosul, melyet a kérelméhez csatolt pszichiátriai szakvélemény, illetve a Bíróság nemének és nevének megváltoztatásáról szóló határozata is alátámaszt. Kérelmének elutasítása miatt magyarországi tartózkodásakor olyan nevet kell viselnie, illetve magyar iratai olyan nemet tartalmaznak, amely megjelenésével nincs összhangban, továbbá súlyos diszkrepanciához vezet az is, hogy brazil személyi okmányai más nevet és nemet tartalmaznak.

[4] Sérelemzte, hogy kérelmét 16 hónapon keresztül nem bírálták el az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 50. § (2) bekezdésében megállapított ügyintézési határidő ellenére. Hivatkozott a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.748/2019/12. számú ítéletében foglaltakra, mely megerősítette, hogy a Korm.r. 7. §-a alapján a nem megváltoztatásához nincs szükség az Emberi Erőforrások Minisztériuma (a továbbiakban: EMMI) szakvéleményére, mivel az eljárásba vonásuknak nem volt jogszabályi alapja. Kérte az alperes határozatának a megsemmisítését és új eljárásra kötelezését.

[5] Az alperes védiratában a kereset elutasítását kérte. Indokolása szerint nem álltak rendelkezésre a nem- és névváltoztatás átvezetéséhez szükséges iratok. Utalt az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény (a továbbiakban: At.) 101/A. § (2) bekezdésének 2020. május 29. napjától hatályos rendelkezésére, mely szerint már nincs lehetőség a nem-, és az ahhoz kapcsolódó névváltoztatásra.

[6] Elismerte, hogy az EMMI nem jogosult a transzszexuális személyek ügyében továbbított egészségügyi dokumentáció kezelésére. A jogi szabályozás elmaradása okán azonban nincs olyan kijelölt szakmai szerv, amely a benyújtott egészségügyi szakvéleményeket elbírálja és az sem került meghatározásra, hogy mi tekintendő támogató egészségügyi szakvéleménynek. Kialakított eljárásrend hiányában a Névváltoztatási és Anyakönyvi Osztály nem tudja kiállítani a nem- és névváltoztatás átvezetéséhez szükséges értesítőt, melynek hiányában nem tud dönteni a nem- és névváltoztatási bejegyzésről.

[7] A Fővárosi Törvényszék Közigazgatási Kollégiuma 2021. április 28. napján kelt 11.K.702.232/2021/7. számú végzésével a peres eljárást az Alkotmánybíróság előtt indult III/00559/2020. számú egyedi normakontroll eljárás befejezéséig felfüggesztette.

A jogerős ítélet

[8] Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével az alperes BP/A/32693-2/2020. számú határozatát megsemmisítette és az alperest új eljárás lefolytatására kötelezte. Indokolásában hivatkozott a Korm.r. 7. §-ára, 9. § (3) bekezdésére, az anyakönyvvezető és az anyakönyvi szervek eljárásáról és kijelöléséről, valamint az anyakönyvvezetéshez szükséges képesítési feltételekről szóló 174/2017. (VI. 30.) Korm. rendelet 4. § (1) bekezdés *b)* pontjára, az At. 3. § *j)* pontjára megállapítva, hogy az anyakönyvi feladatok teljesítése az alperes hatáskörébe tartozik.

[9] Az Alaptörvény 28. cikkéből, valamint az Ákr. 2. § (1) bekezdése szerinti rendeltetésszerű joggyakorlás elvéből kiindulva, a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.748/2019/12. számú ítéletében foglaltakra utalva megállapította, hogy az alperes határozata jogszabálysértő. Indokolása szerint jogszabályban rögzített hatáskör hiányában eljáró szerv – az EMMI - kilépése egy alapvető jog érvényesítését biztosító eljárásból nem eredményezheti az emberi méltóságból eredő nem- és névváltoztatási jog gyakorlásának ellehetetlenülését. Utalt arra, hogy a Korm.r. 7. §-a nem írja elő a csatolt egészségügyi szakvélemények felülmérlegelését, azonban az Ákr. 62. §-a a tényállás tisztázási kötelezettség keretében lehetőséget biztosít az Ákr. 71. § (1) bekezdése alapján igazságügyi szakértő kirendelésére, mely szabályok a nem- és névváltoztatási eljárásban az Ákr. 7. § (1) bekezdéséből következően is alkalmazandók.

[10] A megismételt eljárásban iránymutatásként előírta, hogy a felperes által becsatolt egészségügyi szakvélemények alapul vételével kell az alperesnek a kérelmet elbírálnia, amennyiben a tényállás tisztázása miatt szükséges, igazságügyi szakértő kirendelésével.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[11] Az alperes felülvizsgálati kérelmében jogszabálysértésre hivatkozással a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, szükség esetén az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte. Álláspontja szerint a Korm.r. 7. §-a egyértelműen meghatározza azt az eljárási rendet, amelyet a nemváltoztatásra vonatkozó eljárásban alkalmaznia kellett, ennek megfelelően abban az esetben engedélyezheti a nem- és névváltoztatást, amennyiben a rendelkezésére áll a támogató egészségügyi szakvélemény

(Kúria K.VI.39.786/2020/2., K.VI.39.787/2020/2., K.VI.39.788/2020/2.
K.VI.39.789/2020/2.).

[12] A terület szabályozatlansága okán nem lehet pontosan megállapítani, hogy a támogató egészségügyi szakvélemény, mint fogalom mit jelent és milyen szakterületen praktizáló egészségügyi szakember állíthatja ki.

[13] Hangsúlyozta, az ítélet végrehajtása egy jogilag szabályozatlan eljárásrend kialakítását eredményezné, irányadó jogi norma és orvosi szakmai ismeretek hiányában önkényesen hozhatna döntést arról, hogy milyen formai és tartalmi kritériumnak megfelelő egészségügyi szakvéleményt fogad el támogató egészségügyi szakvéleményként.

[14] Sérelmezte, az elsőfokú bíróság ítélete nem egyértelmű arra vonatkozóan, hogy a becsatolt szakvéleményeket automatikusan el kell-e fogadnia, vagy szakértőt kell kirendelnie a nem kellően megalapozott szakvélemény miatt.

[15] Hivatkozott arra, hogy a nem-változtatás jogi elismerésére vonatkozó átfogó jogszabály megalkotására nem került sor. A támogató egészségügyi szakvélemény fogalmával kapcsolatos anomálián túl nem tisztázott az egészségügyi szakvélemény felhasználásának időbeli korlátja, a külföldön élő magyar állampolgárok speciális helyzete, illetőleg az sem, hogy a nem-változtatást hány alkalommal lehet egy személynek engedélyezni. Arra vonatkozóan sincs az elsőfokú bíróság részéről iránymutatás, hogy mely szakterület egészségügyi szakértőit szükséges kirendelni, figyelemmel annak a felperest terhelő költségvonzatára.

[16] Utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság a Korm.r. 7. §-án kívül nem jelölt meg releváns jogszabályhelyet, amelyet értelmezve a megismételt eljárást jogszerűen lefolytathatná. A bíróságnak a megállapított jogsértés orvoslásának valamennyi lényeges pontjára kiterjedő iránymutatást kell adnia a megismételt eljárás lefolytatására.

[17] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Hivatkozása szerint már kiterjedt és egységes kúriai és elsőfokú bírósági gyakorlat alakult ki az alperes által értelmezni kért kérdésben. A Korm.r. 7. §-a szerinti támogató egészségügyi szakvélemény fogalmának jogszabályi szintű meghatározására nincs szükség, a kérelem benyújtásakor a hatályos jogszabályok alkalmazásával az eljárás lefolytatható. Az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény (a továbbiakban: Szaktv.) álláspontja szerint lehetőséget biztosít igazságügyi szakértő kirendelésére, ezáltal az alperes eleget tehet az Ákr. 62. §-ában foglalt tényállás tisztázási kötelezettségének. A jogi szabályozatlanság nem vezethet alapvető jog érvényesülésének megghiúsulásához.

Döntés a befogadásról

[18] A Kúria Kfv.VI.37.169/2022/2. számú végzésével a felülvizsgálati kérelmet a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés a) pont *ad*) alpontjainak alkalmazásával befogadta.

A Kúria döntése és jogi indokai

[19] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

[20] A Kúria az elsőfokú bíróság jogerős ítéletét a Kp. 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó 108. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem keretei között vizsgálta felül. A Kp. 120. § (5) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a kérelmet a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján kell elbírálni.

[21] A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az alperes által sem vitatott tényállás alapján az irányadó jogszabályok alkalmazásával jogszerű döntést hozott, a jogerős ítélet rendelkezésével és jogi indokolásával egyetért, a felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal összefüggésben az alábbiakat emeli ki.

[22] A felperes kérelmét 2019. március 14. napján terjesztette elő lakóhelyén, Braziliában, ahonnan a Sao Paulóban működő magyar külképviselet útján került az eljárásra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatósághoz. A Korm.r.-nek a kérelem benyújtásakor hatályos 7. §-a szerint: a névváltoztatásért felelős anyakönyvi szerv a nem megváltoztatásáról, valamint az ennek következtében szükséges utónév módosításáról a nem megváltoztatását támogató egészségügyi szakvélemény beérkezését követő 8 napon belül értesíti a születést nyilvántartó anyakönyvvezetőt az anyakönyvben történő átvezetés érdekében. A nyilvántartó anyakönyvvezető a nem megváltoztatását a névváltoztatásért felelős anyakönyvi szerv alapíratnak minősülő értesítése és az egészségügyi szakvélemény hitelesített fénymásolata alapján jegyzi be az anyakönyvbe.

[23] A Korm.r. 7. §-ának jelen perbeli alkalmazhatóságát a 11/2021. (IV. 7.) AB határozat egyértelművé tette, amelynek megfelelően az At. 69/B. § (1) bekezdés *b)* pont *be)* alpontja és 69/B. § (3) bekezdése: a születési nem megváltoztatását tiltó rendelkezés a folyamatban lévő ügyekben - a visszaható jogalkalmazás tilalmára tekintettel a 101/A. § (2) bekezdésének megsemmisítésével - nem alkalmazható. Ebből következően az At. 69/B. § (3) bekezdésének 2020. május 29. napján történt hatályba lépése előtt előterjesztett kérelmekre a kérelem benyújtásakor hatályos szabályok az irányadók, így a Korm.r. 7. §-a is alkalmazandó.

[24] Az alperes a Korm.r. 7. §-a szerinti támogató egészségügyi szakvélemény kapcsán jogi szabályozatlanságra, szakértő kirendelésre vonatkozó kötelező jogszabály hiányára hivatkozott.

[25] Ahogy a Kúria Kfv.VII.38.067/2021/9., valamint Kfv.VI.38.056/2021/10. számú jelen perrel tény- és jogazonos ítéleteiben kifejtette, a Korm.r. 7. §-a a névváltoztatásért felelős anyakönyvi szerv, az alperes hatáskörébe utalta annak megállapítását, hogy a felperes esetében a nem megváltoztatását támogató egészségügyi szakvélemény rendelkezésre áll-e. A közigazgatási hatósági eljárásban a bizonyítás fő szabály szerint szabad, ugyanakkor a jogalkotó ezt a szabad bizonyítást korlátozhatja vagy konkretizálhatja és egyes ügyekben, esetekben kötelezővé teheti valamely bizonyítási eszköz alkalmazását. A Korm.r. 7. §-a is egy

speciális bizonyítási szabályt tartalmaz, amikor szakértői bizonyítás, a nem megváltozását támogató egészségügyi szakvélemény rendelkezésre állását írja elő. Az a körülmény, hogy a nem megváltozását támogató egészségügyi szakvélemény kapcsán további részletszabályok nincsenek, még nem indokolja, hogy az alperes elhárítsa magától a hatáskörébe utalt ügy elbírálását, kiüresítve ezzel az alkalmazandó jogi normát, lehetetlenné téve az ügyfelek számára a kérelem elbírálását.

[26] A Kúria követendő gyakorlata szerint a részletszabályok hiánya annyit jelent, a jogalkotó a jogalkalmazóra bízta annak eldöntését, hogy a nem megváltoztatását támogató egészségügyi szakvéleményként mit fogad el. A Korm.r. 7. §-ára, az Alaptörvény 28. cikkére, a Korm.r. céljára, az érintett alapvető jogokra és a kapcsolódó alkotmánybíróági gyakorlatra is figyelemmel a jogalkalmazó feladata és felelőssége, hogy a jogszabályi keret adta mérlegelési mozgástérben az elé kerülő ügyekben érdemben állást foglaljon arról, rendelkezésre áll-e olyan egészségügyi szakvélemény, amely támogatja, alátámasztja a nem- és névváltozás anyakönyvi bejegyzését, a születést nyilvántartó anyakönyvvezetőnél alapíratnak minősülő értesítés kiállítását.

[27] Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletének [17] bekezdése rögzíti – megjelölve az Ákr. 62. §-át - a hatóságot terhelő tényállás tisztázási kötelezettséget, továbbá utalt szakértői kirendelésre. Az alperes hivatkozásával ellentétben nem ütközik a szabad bizonyítás elvével, hogy az elsőfokú bírósági ítélet szerint a csatolt szakvéleményeket megvizsgálva kell szakértő igénybevételéről dönten.

[28] A jogerős ítélet [19] bekezdésében a megismételt eljárásra vonatkozóan adott iránymutatásában az alperesre bízta a felperes által benyújtott szakvélemények minősítését. A hatóságnak belátása szerint a tényállás tisztázása körében - amennyiben szükségesnek látja - lehetősége van orvosszakmai kérdésben igazságügyi orvosszakértő kirendelésére. Ezzel az elsőfokú bíróság a Korm.r. 7. §-ában írt feltételeknek megfelelést (támogató egészségügyi szakvélemény meglétét), a rendelkezésre álló bizonyítékok értékelését, mérlegelését írta elő, nem döntött a hatóság hatáskörébe tartozó kérdésben.

[29] Annak eldöntése, hogy mely szakterület szakértőjének kirendelése indokolt, mindig egyedileg az adott ügyben rendelkezésre álló, a kérelmező által csatolt egészségügyi szakvélemény alapján kell eldönteni, amennyiben a szakvélemény szakmai felülvizsgálatát a hatóság szükségesnek látja.

[30] Mindezek folytán a Kúria az elsőfokú bíróság jogerős ítéletét a Kp. 121. § (2) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A döntés elvi tartalma

[31] *Külön jogszabályi rendelkezés hiányában, a hatályos eljárási szabályok alapján a jogalkalmazó feladata annak eldöntése, hogy különleges szakismeretet igénylő szakkérdés bizonyítására milyen szakvélemény alkalmas.*

Záró rész

[32] A felperes perköltségének megfizetésére a Kp. 35. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (1) bekezdése alapján az alperes köteles. A Kúria a felülvizsgálati perköltség összegét a Pp. 82. § (1)-(3) bekezdései, valamint a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

[33] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 62. § (1) bekezdés *h)* pontjában biztosított tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt, az Itv. 39. § (3) bekezdés *d)* pontjában és 50 § (1) bekezdésében meghatározott mértékű felülvizsgálati eljárási illeték az alperes teljes személyes illetékmentességére tekintettel a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

[34] Az ítélet elleni felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § *d)* pontja zárja ki.

[35] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése szerint alkalmazandó 107. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2022. április 28.

Dr. Kurucz Krisztina sk. a tanács elnöke

Dr. Bernáthné dr. Kádár Judit sk. előadó bíró
bíró

Dr. Vitál-Eigner Beáta sk.

A kiadmány hitelül:
tisztviselő

...